ಹೋಮದ ಹತ್ತನೇ ಒಂದು ಭಾಗ ತರ್ಪಣ, ತರ್ಪಣದ ಹತ್ತನೇ ಒಂದು ಭಾಗ ಮಾರ್ಜನ (ಅಥವಾ ಅಭಿಷೇಕ), ಮಾರ್ಜನದ ಹತ್ತನೇ ಒಂದು ಭಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೋಜನವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು. ಪುರಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪೀಠದಲ್ಲಿಯೊ, ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೊ, ನದಿದಂಡೆಯಲ್ಲಿಯೊ, ಗುಹೆಯಲ್ಲಿಯೊ, ಪರ್ವತಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿಯೊ, ಸಂಗಮ, ಪವಿತ್ರವಾದ ವನಗಳಲ್ಲಿ, ಏಕಾಂತವಾದ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೊ, ಬಿಲ್ವ, ಅರಳಿ ಅಥವಾ ನೆಲ್ಲಿಮರದ ಕೆಳಗೊ, ದೇವಾಲಯ, ತುಲಸೀವನ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತೋ ಅಥವಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೊ ಮಾಡಿದರೆ ಶೀಘ್ರ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರೆ ಮನಸ್ಸು ಆಹ್ಲಾದವಾಗಿರುವುದೊ ಅದು ಜಪಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮಂತ್ರದ ವೈವಿಧ್ಯಗಳು: ಒಂದು ಅಕ್ಷರದ ಮಂತ್ರವನ್ನು '**ಪಿಂಡ**' ವೆನ್ನುವರು. ಎರಡಕ್ಷರದ ಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ '**ಕರ್ತರೀ**' ಎನ್ನುವರು. ಮೂರು ಅಕ್ಷರದಿಂದ ಒಂಬತ್ತು ಅಕ್ಷರದವರೆಗೆ '**ಬೀಜ**'ವೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಹತ್ತರಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಣದವರೆಗಿನ ಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ 'ಮಂತ್ರ'ವೆಂದೇ ಹೆಸರು. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯ ವರ್ಣಗಳುಳ್ಳ ಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ 'ಮಾಲಾ'ಎನ್ನುವರು. ಯಾವ ಮಂತ್ರಗಳು 'ವಷಟ್' ಮತ್ತು 'ಫಟ್'ಗಳಿಂದ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದೋ ಅವು ಪುರುಷ ಮಂತ್ರಗಳು. 'ವೌಷಟ್' ಮತ್ತು 'ಸ್ವಾಹಾ'ಗಳಿಂದ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುವು ಸ್ತ್ರೀ ಮಂತ್ರಗಳು. 'ಹುಂ' ಮತ್ತು 'ನಮಃ' ಗಳಿಂದ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವವು ನಪುಂಸಕ ಮಂತ್ರಗಳು. ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಾತ್ತ್ವಿಕ, ರಾಜಸ ಹಾಗೂ ತಾಮಸಗಳೆಂದೂ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಶಾಬರ (ಶಂಬರದ ಅಪಭ್ರಂಶವಿರಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಕು) ಹಾಗೂ ಡಾಮರ ಮಂತ್ರಗಳೆಂದೂ ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸುವುದುಂಟು. ಇದರಲ್ಲಿ ಡಾಮರ ಮಂತ್ರಗಳು ಬಹಳ ಬೇಗ ಸಿದ್ಧಿಸಿದರೂ ಅವುಗಳ ಫಲ ಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಗಳು ಕ್ರೂರ, ಸೌಮ್ಯ ಹಾಗೂ ಮಿಶ್ರಗಳೆಂದು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ಉಪಾಸನೆಯ ದೇವತೆಗಳ ಭೇದದಿಂದ ಬೀಜಮಂತ್ರಗಳು ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಮೂಲಬೀಜಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಪ್ರಮುಖ ಬೀಜಮಂತ್ರಗಳು ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಹಾಗೆಯೆ ಮೂಲಬೀಜದೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬೀಜವು ಅಥವಾ ಒಂದು ಬೀಜದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬೀಜವು ಸೇರಿದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ಮಂತ್ರಗಳು ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮವಾದ ಪ್ರಣವದಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗುರುಬೀಜ, ಶಕ್ತಿಬೀಜ, ಕಾಮಬೀಜ, ಯೋಗಬೀಜ, ತೇಜೋಬೀಜ, ಶಾಂತಿಬೀಜ, ರಮಾಬೀಜ ಹಾಗೂ ರಕ್ಷಾಬೀಜಗಳೆಂದು ಎಂಟು ಬೀಜಗಳಿವೆ. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಎಲ್ಲ ಉಪಾಸನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾದರೂ ನಾಲ್ಕೂ ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾದ ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವುಗಳ ಸರಿಯಾದ ಜೋಡನೆಗಳ ರಹಸ್ಯ ತಿಳಿಯಬಲ್ಲದು. ಐಂ ಎಂಬುದು ಗುರುಬೀಜ. ಕ್ಲೀಂ ಎಂಬುದು ಕಾಮಬೀಜ. ಕ್ರೀಂ ಎಂಬುದು ಯೋಗಬೀಜ. ಹ್ರೀಂ ಎಂಬುದು ಶಕ್ತಿಬೀಜ. ಶ್ರೀಂ ಎಂಬುದು ರಮಾಬೀಜ. ತ್ರೀಂ ಎಂಬುದು ತೇಜೋಬೀಜ. ಸ್ತ್ರೀಂ ಎಂಬುದು ಶಾಂತಿಬೀಜ. ಹ್ಲೀಂ ಎಂಬುದು ರಕ್ಷಾಬೀಜ.

ಸಾಧಕನಿಗೆ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕೆಲವು ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ***ವಕ್ರತುಂಡಕಲ್ಪ*** ದ ಪ್ರಕಾರ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರಸನ್ನತೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿ, ಅಲ್ಪಭೋಜನ, ನಿದ್ರೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಜಲಾಶಯವನ್ನೋ, ಮಾಗಿದ ಹಣ್ಣನ್ನೋ ಕಾಣುವುದು. ಭೈರವತಂತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಸಾಧಕನು ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ, ಅಥವಾ ಅವನ ಶರೀರ ಪ್ರಕಾಶಮಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ, ಅಥವಾ ತನ್ನ ಶರೀರವು ದೇವತಾಮಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಧಕನಿಗೆ ಮೊದಲ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ತಪ್ಪದೆ ಪದೇ ಪದೇ ವಿಘ್ನಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಾಧಕನು ಶರೀರದಿಂದ, ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಮಾತಿನಿಂದ ಉದ್ವೇಗವನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ವರ್ಷದ ನಂತರ ಮಂತ್ರವು ತನ್ನಿಂದತಾನೇ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ!

ಉಪಸಂಹಾರ: ಬಹುಶಃ ಸಾಗರವನ್ನಾದರೂ ಈಜಿ ದಡ ಸೇರಬಹುದೇನೊ, ಆದರೆ ಮಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಾಗುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೇ ಸರಿ! ಭಗವತ್ಕೃಪೆಯಿದ್ದರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಮಂತ್ರವೆಂಬ ನೌಕೆಯಿಂದ ಭವವನ್ನು ದಾಟುವ ಕೆಲಸವನ್ನಂತೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಿವರಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ರೀತಿಯದ್ದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಾಧಕನಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗುರುವಿನ ಅನುಗ್ರಹ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ಆಗುವುದರಿಂದ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು ಅನಂತವಾಗಿದ್ದು, ಗುರುವು ಶಿಷ್ಯನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಕೆಲವೊಂದನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾನೆ, ಕೆಲವೊಂದು ವಿಧಿಯನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಲೂಬಹುದು. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯುವುದು ಸುಲಭಮಾರ್ಗ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಉತ್ಸಾಹ, ತಾಳ್ಮೆ, ದೃಢತೆಗಳು ಯಾವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿವೆಯೊ ಫಲವೂ ಹಾಗೆಯೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಶಬ್ದ ತತ್ತ್ವವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಮನುಷ್ಯ ಇಹ-ಪರದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದರೆ ಅದು ಮಂತ್ರಜಗತ್ತಿನ ಚಮತ್ಕಾರವೇ ಅಹುದು!

'ಜೈಕಾಳಿ' ಎನ್ನುತ್ತ ಹೃದಯರತ್ನಾಕರನ
ಅಗಾಧ ಆಳಕ್ಕೆ ಮುಳುಗು ಮನವೇ ॥

ಮೊದಲೆರಡು ಸಲ ನೀನು ವಿಫಲನಾದರೆ ಒಳಗೆ
ಬರಿ ಶೂನ್ಯವೆಂದಿದನು ತೆಗಳಬೇಡ
ದೃಢಮನದ ಸಂಯಮದಿ ಕುಲಕುಂಡಲಿನಿ ಕೂಲ-
ದೊಳಗಿಳಿದು ಅನುಭವವ ಪಡೆದು ನೋಡ!

ಜ್ಞಾನಸಾಗರದೊಳಗೆ ಶಾಂತಿ ಮುಕ್ತಾಫಲದ
ಭಂಡಾರವಿದೆ ಹೋಗು ಅದನು ಗಳಿಸು.
ಆಹಾರ ಲೋಭದಲಿ ಅಲೆವ ಅರಿವರ್ಗಗಳ
ವಿವೇಕ ಲೇಪನದಿ ದೂರಗೊಳಿಸು.

ರಾಮಪ್ರಸಾದನನು ಕೇಳು ಹೇಳುವನವನು;
ಅಂತರಂಗದೊಳಿರುವ ಅನಂತ ರತ್ನವನು
ಮುಳುಗಿ ಮೇಲಕೆ ತಂದು ನೀನು ಧರಿಸು.

-ರಾಮಪ್ರಸಾದ್ ಸೇನ್

ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರ ಮಹಿಮೆ

ಸ್ವಾಮಿ ತೀರ್ಥಕರಾನಂದ

ಶೈವಾಗಮ, ಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ವೀರಶೈವ ಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಹಾಗೂ ಆರಾಧನೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಮಹತ್ವ ವಿದೆ; ಇದರ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಈ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಮಹತ್ವದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಲೇಖಕರು ಶೈವ ಪರಂಪರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದು, ಪ್ರಸ್ತುತ ಮೈಸೂರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಣವಸಹಿತ ಶಿವಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಹಾಮಂತ್ರವೇ 'ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ.'

ನಮಃ ಶಬ್ದಂ ವದೇತ್ ಪೂರ್ವಂ ಶಿವಾಯೇತಿ ತತಃ ಪರಮ್ ।
ಮಂತ್ರಃ ಪಂಚಾಕ್ಷರೋಹ್ಯೇಷಃ ಸರ್ವ ಶ್ರುತಿಶಿರೋಗತಃ ॥

''ನಮಃ ಶಿವಾಯ – ಇದುವೇ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಹಾಮಂತ್ರವು, ಇದು ಸಕಲ ವೇದಗಳ ಶಿರೋಮಣಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.''

ಈ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿಯ 'ನಮಃ' ಶಬ್ದವು ಜೀವಾತ್ಮನ ವಾಚಕವು ಹಾಗೂ 'ಶಿವ' ಶಬ್ದವು ಪರಮಾತ್ಮನ ವಾಚಕವು. ಇದರಲ್ಲಿಯ 'ಅಯ' ಶಬ್ದವು ಅವೆರಡರ ಅಭೇದವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವಂತಹದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಜೀವ-ಶಿವರ ಅಭೇದವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಈ ಮಂತ್ರದ ನಿರಂತರ ಜಪದಿಂದ ಜೀವ-ಶಿವರ ಸಾಮರಸ್ಯವು ಸಹಜವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಓಂಕಾರ ಪೂರ್ವೋ ಮಂತ್ರೋಽಯಂ ಪಂಚಾಕ್ಷರಮಯಃ ಪರಃ ।
ಶೈವಾಗಮೇಷು ವೇದೇಷು ಷಡಕ್ಷರ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ ॥

''ಪಂಚಾಕ್ಷರವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮಂತ್ರವೇ 'ಓಂ'ಕಾರದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡಾಗ ವೇದಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ 'ಷಡಕ್ಷರ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ (ಅಥವಾ ಪ್ರಣವ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ).''

ತಸ್ಯಾಭಿಧಾನ ಮಂತ್ರೋಽಯಮಭಿಧೇಯಶ್ಚ ಸಂಸ್ಮೃತಃ।
ಅಭಿಧಾನಾಭಿಧೇಯತ್ವಾತ್ ಮಂತ್ರಾತ್ ಸಿದ್ಧಃ ಪರಃ ಶಿವಃ ॥

''ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಹಾಮಂತ್ರವು ಶಿವನನ್ನು ಕರೆಯುವ ಅಭಿಧಾನ (ಹೆಸರು)ವಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಶಿವನು ಅದರಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಅಭಿಧೇಯನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಂತ್ರ ಮತ್ತು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಅಭಿಧಾನ-ಅಭಿಧೇಯ ಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೇ ಪರಶಿವನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುವುದು.''

ಈ ಮಂತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯು ವೇದ, ಆಗಮ, ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರಂತೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಆಧುನಿಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಶಿವ ತತ್ತ್ವಾತ್ ಪರಂ ನಾಸ್ತಿ ಯಥಾ ತತ್ತ್ವಾಂತರಂ ಮಹತ್ ।
ತಥಾ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರಾನ್ನಾಸ್ತಿ ಮಂತ್ರಾಂತರಂ ಮಹತ್॥

''ಶಿವತತ್ತ್ವಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತವೂ ಆದ ಬೇರೊಂದು ತತ್ತ್ವವು ಹೇಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಶಿವ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತವಾದ ಮಂತ್ರವು ಬೇರೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.''

ಜ್ಞಾತೇ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರೇ ಕಿಂ ವಾ ಮಂತ್ರಾಂತರೈಃ ಫಲಮ್ ।
ಜ್ಞಾತೇ ಶಿವೇ ಜಗನ್ಮೂಲೇ ಕಿಂ ಫಲಂ ದೇವತಾಂತರೈಃ ॥

''ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣನಾದ ಶಿವನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇವರುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯು ಇಲ್ಲದಿರುವಂತೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಹಾಮಂತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಉಳಿದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.''

ಈ ಜಗತ್ತು ತತ್ತ್ವಾತ್ಮಕವಾದದ್ದು. ಆ ತತ್ತ್ವಗಳು ಮೂವತ್ತಾರು ಪ್ರಕಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವತತ್ತ್ವವು ಮೊದಲನೆಯದಾದರೆ ಭೂಮಿತತ್ತ್ವವೇ ಕೊನೆಯದು. ಹೀಗೆ ಶಿವಾದಿ ಭೂಮ್ಯಂತರಗಳಾದ ಮೂವತ್ತಾರು ತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವತತ್ತ್ವವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವಂತೆ ಎಲ್ಲ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಹಾಮಂತ್ರವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದಾಗಿದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನಿಗಿರುವ ಸಹಸ್ರನಾಮಗಳಲ್ಲಿ 'ಶಿವ' ಎಂಬ ನಾಮವು ಮಂಗಲಕರವೂ ಸರ್ವೋತ್ತಮವೂ ಆಗಿದೆ. ಈ ಶಿವನಾಮವು ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವವೆಂಬ ವಿಷಯವು,

ವಿದ್ಯಾಸು ಶ್ರುತಿರುತ್ಕೃಷ್ಟಾ ರುದ್ರೈಕಾದಶಿನೀ ಶ್ರುತೌ ।
ತತ್ರ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ತಸ್ಯಾಂ ಶಿವ ಇತ್ಯಕ್ಷರದ್ವಯಮ್ ॥

–ಈ ಪುರಾಣವಚನದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ – ಹದಿನೆಂಟು ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿಯು (ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು), ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ (ಅಂದರೆ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ) ಶ್ರೀರುದ್ರವೂ, ಶ್ರೀರುದ್ರದಲ್ಲಿ ಎಂಟನೇ ಅನುವಾಕವೂ, ಎಂಟನೇ ಅನುವಾಕದಲ್ಲಿ 'ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಚ' ಪಂಚಾಕ್ಷರವೂ ಮತ್ತು ಆ ಪಂಚಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿ 'ಶಿವ' ಎಂಬ ಎರಡಕ್ಷರಗಳೂ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವೆಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

'ಶಿವ' ಎಂಬ ಎರಡಕ್ಷರಗಳು ನಾಲ್ಕೂ ವೇದಗಳ ಸಾರ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿವೆ. '(ಶ್+ಇ=ಶಿ, ವ್+ಅ=ವ)=ಶಿವ' ಈ ಎರಡಕ್ಷರ